

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

тема:

НАСТІННА ІНСТАЛЯЦІЯ «ДЕНЬ І НІЧ» В ТЕХНІКАХ ІНКРУСТАЦІЇ ТА
ГЕОМЕТРИЧНОГО РІЗЬБЛЕННЯ

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Спеціалізація «Художня обробка деревини»

Освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

КвРДМ.021004.21.04.ПЗ

Виконав студентка 4 курсу групи ДМ-21-1 Дар'я ДМИТРИШИНА

Керівник: ст. викладач

Сергій ДУБОВИК

Нормоконтролер

Оксана ПЯСТУК

До захисту допускаю:

В. о. завідувача кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Олена САМБОРСЬКА

« 12 » серпня 2025 р.

Хмельницький 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний
 Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
 Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
 Галузь знань 02 Культура і мистецтво
 Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
 Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво
 Спеціалізація Художня обробка деревини

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри ТПО: ДМ

Олена САМБОРСЬКА

04 квітня 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Дмитришина Дар'я Маврівна

Прізвище, ім'я, по-батькові студента

1. Тема роботи настінна інсталяція "Рельєф і Ніз" в техніці інкрустації та композиційного різьблення
 керівник роботи Дубовик Сергій Володимирович ст. викладач
 Прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від 7 лютого 2025 р. № 23

2. Строк подання студентом роботи на кафедру 17.06-18.06.2025р.

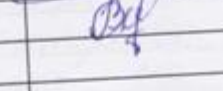
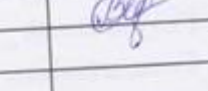
3. Вихідні дані до роботи Матеріали виконання: герметичне різьблення, рельєфне різьблення, техніка, малярство. Матеріали виконання: деревина дуб, липа, герметик. Допоміжні матеріали: глина, фарби, шпатель.

4. Зміст пояснювальної записки Історія розвитку інкрустації, художньо-технологічні особливості виконання, ідеї та художньо-образні обумовлення, характеристика матеріалів. Технологія виконання настінної інсталяції. Композиційна характеристика та естетична функція настінної інсталяції

5. Творча робота "Рельєф і Ніз"

Назва художнього твору (виробу)

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

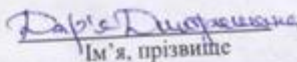
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Антиплагіат	Гермиченко І.І.		
Нормоконтроль	Лястук О.В.		

7. Дата видачі завдання 04.04.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	Вступ	28.04 - 02.05	виконано
2	1 розділ	03.05 - 16.05	виконано
3	2 розділ	19.05 - 26.05	виконано
4	Висновки, перелік посилань	27.05 - 28.05	виконано
5	Попередній захист	29.05 - 30.05	виконано
6	Перевірка на плагіат	02.06 - 04.06	виконано
7	Нормоконтроль	05.06 - 10.06	виконано
8	Рецензування	13.06 - 16.06	виконано
9	Захист	19.06 - 20.06	виконано

Студент

Підпис
Ім'я, прізвище

Керівник

Підпис

Ім'я, прізвище

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи: Настінна інсталяція «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення

Автор: Дар'я ДМИТРИШИНА

Керівник: Сергій ДУБОВИК

Обсяг пояснювальної записки: 64 с.; обсяг додатків: 6 с.

Ключові слова: настінна інсталяція, декоративно-прикладне мистецтво, інкрустація, геометричне різьблення, день і ніч.

Кваліфікаційна робота виконувалася з урахуванням особливостей технік, та використанням матеріалів для настінної інсталяції. Текстова частина складається з вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилань, та додатків.

У першому розділі розповідається історія настінної інсталяції з деревини, художньо-технологічні особливості використання технік для виконання обраного твору.

У другому розділі обґрунтовано ідею теми «День і ніч», надано композиційну та естетичну оцінку настінній інсталяції з деревини «День і ніч». Описана характеристика матеріалів необхідних для виготовлення твору. Описано технологічну послідовність виконання настінної інсталяції з деревини «День і ніч».

Представлено перелік джерел посилань.

Текстова частина підсилюється ілюстративним матеріалом, який представлено в додатках.

12 серпня 2025

Дар'я ДМИТРИШИНА

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1 Традиції та новаторство в декоративному мистецтві настінної інсталяції... .8	8
1.1 Історія та передумови розвитку інкрустації та геометричного різьблення.....	8
1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів традиційними техніками інкрустації та геометричного різьблення	14
2 Художньо-композиційні та технолого-матеріалознавчі особливості виконання настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення.....	19
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення	19
2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконання настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення.....	28
2.3 Технологічна послідовність виконання настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення.....	35
2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення .	49
Висновки	54
Перелік джерел посилання	56
Додаток А Роботи виконані в техніці інкрустації	59
Додаток Б Роботи використані в техніці геометричного різьблення	60
Додаток В Сучасне зображення знаку Інь та Ян	61
Додаток Г Фінальний ескіз твору «День і ніч»	62
Додаток Д Постер до настінної інсталяції «День і ніч».....	63
Додаток Е Виконана настінна інсталяція «День і ніч».....	64

ВСТУП

Художня обробка деревини – один з найдавніших і найпоширеніших видів декоративно-прикладного мистецтва. Вона поєднує в собі практичність та естетику, традиції та індивідуальну творчість майстра. Завдяки природній красі деревини та його оброблюваності цей матеріал здавна слугував основою для створення витворів мистецтва, що має як утилітарну, так і естетичну цінність, що є поєднанням форми, змісту і техніки. Також важливим є те що, дерево «тепле» на дотик, його фактура приємна й виразна, що створює емоційний зв'язок із глядачем або користувачем.

Традиції художньої обробки деревини сягають глибини віків. У багатьох народів світу дерево використовували для житлових споруд, релігійних предметів, знарядь праці, меблів, іграшок. Особливо яскраво це мистецтво проявилось в українській культурі – різьблення, інкрустація, випалювання, шпонування, токарні роботи стали невід'ємною частиною народної творчості.

Художня обробка деревини не лише прикрашає побут людини, а й передає культурні традиції та символіку. У руках майстра дерево «оживає», набуває образів і сенсів, що відображають національний характер, історію та естетику народу.

Об'єктом дослідження є техніки інкрустації та геометричного різьблення як різновиди декоративно-прикладного мистецтва.

Предметом дослідження є художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості виконання настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні художньо-композиційних і технологічно-матеріалознавчих особливостей настінної інсталяції «День і ніч» у техніках інкрустації та геометричного різьблення, виготовлення його відповідно до схарактеризованої технологічної послідовності та презентуванні на постері.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити історію розвитку художньої обробки деревини;
- схарактеризувати художньо-технологічні особливості виконання творів у техніках інкрустації та геометричного різьблення;
- обґрунтувати ідею та художньо-образний зміст теми настінної інсталяції «День і ніч» у техніках інкрустації та геометричного різьблення;
- підібрати та охарактеризувати матеріали, виконати калькуляцію витрат на виготовлення настінної інсталяції «День і ніч» у техніках інкрустації та геометричного різьблення;
- обґрунтувати технологічну послідовність виконання настінної інсталяції «День і ніч» у техніках інкрустації та геометричного різьблення і виготовити його;
- охарактеризувати композиційні особливості виконаної настінної інсталяції «День і ніч» у техніках інкрустації та геометричного різьблення, дати їй естетичну оцінку та виготовити постер.

Результати кваліфікаційної роботи представлено в опублікованих працях: «Вивчення художніх традицій символіки дня і ночі в українському та світовому мистецтві» [1], яка увійшла до збірника наукових праць Хмельницького Національного Університету «Матеріали наукової студентської конференції секції кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва».

1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ

1.1 Історія та передумови розвитку інкрустації та геометричного різьблення

Художня обробка деревини – одне з найстаріших ремесл, яке розвивалось разом з людською цивілізацією. Від простих інструментів до витончених скульптур і меблів – деревина відіграла важливу роль в мистецтві та повсякденному житті різних культур [2].

Деревина з сивої давнини, була улюбленим та цінним матеріалом. Вона міцна й пружна, має невелику питому вагу. Барвники, олія й лаки надійно захищають дерев'яні вироби від води і водночас посилюють декоративне звучання текстури. Глибоке розуміння й знання властивостей деревини та інших матеріалів в усі часи залишалися незмінною основою народного мистецтва.

Деревина один з найдавніших та універсальних матеріалів у мистецтві. Його неповторні якості – тепло, текстура, гнучкість – роблять його ідеальним для різьблення скульптури, архітектури та декоративно-прикладного мистецтва. Деревина – це не просто матеріал, а особливий спосіб самовираження у мистецтві. Вона поєднує ремесла з сучасними пошуками, залишаючись значущою у всі часи. Види мистецтва з використанням деревини можуть бути, різьблення по деревині, дерев'яна скульптура, інтарсія та інкрустація [3].

Історія розвитку ремесла інкрустації як художнього методу декорування поверхні предметів, набула особливого розвитку в різні історичні періоди, коли в основу (дерево чи метал) встановлювались шматки іншого матеріалу, зазвичай більш дорогого або контрастного, цей вид декоративно-прикладного мистецтва має багатовікову історію. В стародавньому Єгипті інкрустацію використовували ювеліри, вони вставляли дорогоцінне каміння в золото для прикрас фараонів, в Месопотамії техніку інкрустації застосовували для

інкрустації інструментів, зброї або релігійних артефактів. В Індії та Китаї використовували в архітектурі, та ювелірних виробках, зокрема їх оздоблювали слоновою кісткою або нефритом.

Римляни розвивають техніку мозаїки, яка є формою інкрустації, встановлюючи маленькі шматочки каменю, скла або кераміки в штукатурку, чим оздоблюють стіни або підлогу. В середньовічній Європі розвивалась техніка маркетрі, яку використовували для меблів та церковного начиння, у Візантії та на Близькому Сході інкрустація поширювалась у формі дамаскування (інкрустація металом по металу) (див. додаток А, рисунок А.1).

Розквітом інкрустаційного мистецтва є Ренесанс і Бароко, де активно використовували інкрустацію технікою маркетрі для створення розкішних меблів. У XIX–XX століттях промисловість інкрустації стає частково механізованою, з'являються фабрики, які серійно виготовляють інкрустовані вироби, хоча й ручна праця залишається важливою для створення ексклюзивних речей.

З другої половини XIX століття гуцульські майстри інкрустували вироби різноманітними кольоровими матеріалами, фарбованим деревом, «вареним» у природних барвниках (відварах цибулиння, лушпиння волоського горіха, настоях з дикої яблуні, хвоща польового того), а також хімічних анілінових фарбах. Доступними були баранячий ріг, перламутр. На ярмарках можна було придбати мідний і латунний дріт, бляху, бісер – порцеляновий (білий, синій, червоний) та скляний, блякліших відтінків. Усі ці матеріали дозволяли вирішувати різні композиційні завдання колірною та фактурною характеру.

У сьогоденні інкрустація використовується у меблярстві, ювелірній справі, музичних інструментах, дизайні інтер'єру та навіть у 3D друці [4].

Обробка деревини – один з найдавніших видів декоративно-прикладного мистецтва для створення оригінальних виробів з дерева з різним функціональним призначенням. Люди використовували деревину для виготовлення знарядь праці, зведення осель, побутових предметів, уже тоді з'являлись перші елементи декору – елементарне різьблення, обпикання, фарбування природними

барвниками. Це не просто техніка, а культурна спадщина, яка поєднує в собі практичність та естетику, та за формотворчими техніками художнє деревообробництво поділяється на такі галузі як бондарство, деревообробне токарство, столярство та декоративне різьблення [5].

Декоративне різьблення по деревині – це одна з найстаріших форм декоративно-прикладного мистецтва, яка розвивалась разом із культурою різних народів. Однією з цікавих форм є геометричне різьблення, яке виникло як еволюційний розвиток простих декоративних елементів.

У первісних культурах різьблення по деревині мало ритуальний або символічний характер, люди різьбили прості форми – лінії, хрести, спіралі, які мали магічне або оберігальне значення, пізніше ці елементи стали частиною декоративного орнаменту, який прикрашав побутові речі, зброю та житло. Основа геометричного різьблення – це стилізовані орнаменти – трикутники, ромби, розетки, які різьбярі почали використовувати в системі симетрії, повторення мотивів, які мали чітку геометричну структуру – це був перехід від хаотичного чи символічного декору до цілеспрямованої побутової композиції. Пізніше геометричне різьблення стає основою народного стилю, яке використовують у різьбленні скринь, іконостасів, що закладають в собі символіку захисту, родючості та сонця.

У сьогоденні геометричне різьблення повертається як частина етнодизайну, інтер'єрного декору, майстри часто поєднують традиційні техніки з лазерною різкою, створюючи авторські роботи з деревини [6].

Обираючи деревину для мистецьких виробів, майстри з давніх давен пильно дивились не тільки на фізичні (твердість, здатність розколюватись, гнучкість), декоративні (колір, текстура, фактура) властивості, але й на запахові характеристики (дух) деревини. Свій дух має кожна порода. Аромат виникає здебільшого завдяки ефірним оліям, смолам і дубильним речовинам – танідам. Особливо сильно пахне щойно зрубана деревина. З часом, при висиханні її запах слабшає, а при нагріванні знову стає сильнішим.

Деревина добре проводить звук. Тому її використовують для виготовлення дерев'яних, струнних та смичкових інструментів.

Наявність різних фізичних, декоративних, смакових та інших властивостей деревини дозволяє поділити породи на такі, що найбільш придатні для:

- бондарства: верба, сосна, ялина, липа, дуб та ін.
- токарства: осика, вільха, тополя, береза, груша та ін.
- столярства: сосна, ялина, тис, дуб, горіх, шовковиця та ін.
- різьбярства: липа, осика, явір, вільха, клен, груша, яблуна та ін.

Народні майстри застосовували також деревину сливи, кедр, тиса, використовували й привізну сировину – кипарис, червоне дерево (махагоні), лимонне дерево, палісандр тощо. З неї виготовляли невеликі коробочки, порошоківниці, табакерки, пенали, хрестики, іконки та інше [7].

Вироби мали не лише практичне, а й символічне значення. Вони розвивалися одночасно, тісно переплітаючись між собою та збагачуючи один одного, кожна історична епоха привносила свої зміни. Перехід від мануфактур до капіталістичних фабрик промислового виробництва у XIX столітті негативно вплинув на домашній розвиток художніх промислів, основу яких становить традиційне художнє рукоділля [8].

Таким чином історія настінної інсталяції має давнє коріння. Ще у стародавніх культурах (Єгипет, Греція, Рим) використовували фрески та мозаїки для зображення історичних подій та релігійних мотивів. У середньовіччі такі техніки застосовувалися в храмах і палацах. У XX столітті інсталяція як мистецький жанр набула сучасного вигляду. Зокрема, у 1960-1970-х роках художники-авангардисти почали активно експериментувати з простором, створюючи масштабні настінні композиції.

Настінна інсталяція – це вид інсталяційного мистецтва, який інтегрується з поверхнею стіни та може поєднувати різні матеріали, техніки та художні підходи. Вона може включати живопис, скульптурні елементи, світло, відеопроєкцію, текстиль, дзеркала, цифрові або природні матеріали. Настінна

інсталяція як жанр розвивалася в контексті загальної історії інсталяційного мистецтва, яке зародилося в ХХ столітті. Проте її коріння можна простежити ще в давніх настінних розписах, фресках і барельєфах.

Інсталяційне мистецтво – відносно новий для тисячоліття жанр, що сформувався в середині ХХ століття, але особливої популярності набув у другій половині століття та на початку ХХІ століття, який визначається як масштабні споруди, як правило, змішані, і встановлені на певний період. Художня робота зазвичай заповнює простір, і глядачі повинні пройти по експонату, часто стаючи частиною інсталяції. Однак деякі установки можуть бути крихкими або встановленими уздовж стіни. Інсталяція – це більш уніфікований досвід, залучаючи глядача в більшу частину середовища. Технологія також сприяла здатності художників створювати великі інсталяції за участю світлодіодів, комп'ютеризованого руху, незвичайних утворень і навіть екологічно підтримуваних проєктів. Одним з атрибутів інсталяційного мистецтва є його імерсійні властивості, як мистецтво виглядає залежно від позиції глядача. Роботи також великі за масштабом та специфічними для сайту, зроблені так, щоб вписатися в галерею та музею або відкритий простір.

Інсталяція як художня форма поєднує різні матеріали, просторові рішення та мультимедійні технології, створюючи комплексні, іноді інтерактивні твори, що залучають глядача. Вона може включати відео, звук, світло, фізичні об'єкти та навіть запахи, перетворюючи мистецтво на досвід, який виходить за межі традиційного живопису чи скульптури. Деякі відомі представники цього жанру – Йозеф Бойс, Марсель Дюшан (із його концепцією «ready-made»), Ай Вейвей, Демієн Герст та Олафур Еліассон.

Сьогодні це стало частиною міського середовища, цифрових галерей, публічного мистецтва та навіть екологічних проєктів. Вони можуть трансформувати простір, робити його інтерактивним та емоційно виразним, також інсталяції стали важливим елементом урбаністичного мистецтва. Вони можуть бути як політичними заявами, так і засобом культурної ідентифікації

міст. Використання цифрових технологій, проєкцій і інтерактивних елементів зробило їх ще більш виразними.

В Україні та світі настінні інсталяції відіграють важливу роль у збереженні історичної пам'яті та осмисленні сучасності. Яскравий приклад – мурали, що з'явилися після Революції Гідності, символізуючи боротьбу за свободу та національну ідентичність [9].

Сучасна настінна інсталяція відіграє важливу роль у культурному та соціальному просторі, перетворюючи міські стіни на полотна для вираження ідей, емоцій та протестів.

Комунікація з суспільством – настінні інсталяції часто порушують актуальні питання: екологію, права людини, історичну пам'ять, національну ідентичність.

Зміна простору – вони можуть оживити закинуті будівлі, змінити сприйняття вулиці чи навіть цілого району.

Діалог між глядачем і мистецтвом – інтерактивні елементи дозволяють людям ставати частиною твору, взаємодіяти з ним.

Рік за роком глядачів вражають винахідливі й творчі мистецькі інсталяції, що з'являються в музеях, на вулицях і у природних ландшафтах у всьому світі. Вони складаються із скульптурних творів, об'єктів і проєкцій. Інсталяційні проєкти грають з простором, щоби кинути виклик нашому традиційному сприйняттю мистецтва. В останні роки було створено широке коло красивих, захопливих і потужних інсталяцій. 2014 рік став для мистецького світу ще одним періодом «інсталяційного мистецького буму». Художники з усього світу ввели глядача в незбагнений світ своїх найкращих робіт.

Отже, історія сучасних мистецьких інсталяцій вражають глядачів своєю креативністю та різноманіттям, що виходять за межі традиційності, техніки інкрустації та геометричного різьблення формують міст між минулим і сучасним. Демонструючи, як традиційні форми можуть перетворитись на активні художні висловлювання [10].

1.2 Художньо-технологічні особливості творів, традиційними техніками інкрустації та геометричного різьблення

У сучасному мистецтві спостерігається тенденція до розмивання меж між традиційними видами творчості. Настінна інсталяція є яскравим прикладом такого міждисциплінарного підходу, де стіна перестає бути лише пасивним фоном і стає активною частиною художнього висловлювання. Художники використовують різноманітні матеріали та техніки, щоб створити об'ємні композиції, що виходять за межі площини, змінюючи сприйняття простору та взаємодіючи з глядачем на новому рівні.

Деревина є теплим, природнім матеріалом із виразною фактурою та кольоровою гамою. Для інкрустації зазвичай використовують, цінні породи деревини (горіх, червоне дерево, клен, тощо), які добре шліфуються й гарно поєднуються між собою. Інкрустація та геометричне різьблення – дана техніка була обрана для відображення індивідуального бачення митця, як творчої особистості.

Техніка інкрустація має багато видів оздоблення, таких як інтарсія, дамаскінаж або інкрустація каменем, тощо.

Інкрустація – це декоративна техніка, що передбачає вставлення в деревину шматочків інших матеріалів, таких як: метал, каміння, слюда або інша порода деревини. Ця художня техніка це оздоблення поверхонь шляхом вставлення в них контрастних матеріалів, завдяки тонкій майстерності, інкрустовані елементи створюють вражаючі візуальні ефекти (див. додаток А, рисунок А.2).

Основною художньою особливістю інкрустації є гра контрастів. Це може бути контраст кольору (світла та темна порода деревини), текстур (гладка або шорстка деревина), блиск (матовий фон або сяючий перламутр), водночас ці контрасти створюють гармонійне ціле, підкреслюючи красу кожного елемента. Ця техніка дозволяє створювати надзвичайно складні, тонкі та деталізовані візерунки. Це можуть бути витончені рослинні орнаменти, геометричні фігури,

сюжетні сцени або навіть портрети, завдяки високій точності майстри відтворюють найдрібніші елементи. Хоча інкрустація по суті є плоскою технікою, та майстри вміло поєднують елементи та можуть створити ілюзію глибини, об'єму та перспективи. Кожен виріб є унікальним, адже процес інкрустації вимагає ручної праці та високої майстерності, навіть при використанні однакових ескізів, незначна відмінність в матеріалі, або тонкощах виконання надають кожному твору неповторного характеру. Завдяки міцності та надійному способу закріплення елементів, інкрустовані вироби є довговічними, твори можуть служити століттями не втрачаючи своєї краси.

Інтарсія – вид інкрустації на дерев'яних предметах, який являє собою зображення або візерунки, які виконуються способом врізування шматочків дерева, різних за фактурою і кольором, в рівень з поверхнею дерев'яного виробу. Досвідчені майстри здатні створити дивовижні візуальні ефекти, імітуючи глибину, перспективу та гру світлотіні, ця техніка досягається завдяки ретельному підбору відтінків деревини, напрямку волокон. Техніка інтарсії дозволяє створювати надзвичайно деталізовані та складні композиції – від геометричних орнаментів до багатофігурних сюжетів, портретів та навіть архітектурних сцен, це справжні живописні полотна виконані деревиною. Процес створення інтарсії надзвичайно трудомісткий, завдяки ретельному підбору та підготовці деревини, а також якісному склеюванню, вироби є надзвичайно міцними та довговічними, здатними зберігати свою естетичну цінність протягом століть. Це є вершина майстерності в роботі з деревиною, що поєднує в собі художній задум та ювелірну точність виконання.

Дамаскінаж (дамаскування) – це техніка інкрустації нанесення орнаменту металом по металу, зазвичай насічка золотих або срібних кольорів. Специфіка цієї техніки полягає в умінні майстра філігранно втерти тонкі дроти золота чи срібла або навіть вбити їх в борозни за допомогою спеціальних інструментів. Ця техніка створює неперевершені декоративні ефекти, яка має унікальні художні та технологічні особливості. Дамаскінаж дозволяє створювати надзвичайно тонкі та деталізовані візерунки, які можуть містити складні

геометричні орнаменти, арабески, рослинні мотиви, мініатюрні сюжетні композиції, завдяки дорогоцінним матеріалам ця техніка виглядає розкішно і статусно. Це яскравий приклад поєднання художньої краси та інженерної точності, що дозволяє створювати вічні шедеври металевого мистецтва.

Інкрустація слюдою – це техніка при якій тонкі пластини слюди вбудовуються в поверхню виробу для декоративних або функціональних цілей. В даному об'єкті праці слюда відіграє роль декоративного характеру, як підтримку образу сонця та надає йому креативного виду, а також додає образу яскравості та ніжності в порівнянні з образом місяця, який було поєднано з геометричним різьбленням, як символ чіткості і строгості. Художня особливість техніки інкрустації слюдою полягає в її напівпрозорості та здатності до блиску, що може змінюватись в залежності від кута освітлення, що створює ефект глибини та мерехтіння, якого неможливо досягти іншими матеріалами. В українському мистецтві інкрустація слюдою часто поєднували з різьбленням, випалюванням та іншими техніками, створюючи унікальний, впізнаваний стиль, що відображав національні традиції.

Слюда – це група поширених породоутворюючих мінералів класу силікатів, які мають характерну шарувату структуру, існує багато видів слюди та найпоширенішими та значущими є біла слюда – мусковіт, прозора або світла, вона використовується як високоякісний електроізоляційний матеріал. Чорна слюда – біотит, непрозора, має зелений колір, який переходить до чорного. Флагопіт – бурштинова, або магнезіальна слюда, зазвичай вона жовтувато-коричневого кольору, широко застосовується в електротехніці. Слюда є доволі крихкий матеріал, який вимагає від майстра надзвичайної обережності під час різання, припасування та монтажу. Готовий виріб також потребує дбайливого ставлення, оскільки сильний удар може пошкодити слюдяну вставку. Багато виробів зі слюдою мають історичну та культурну цінність, адже ця техніка була популярна в народних ремеслах, зокрема в Україні (наприклад, гуцульські скрині, оздоблення церковних речей). Вони відображають релігійні стилі та традиції. Цю техніку використовують для

створення справжніх витворів мистецтва, що несуть у собі особливу енергетику та світло. В давнину, коли скло було досить дороговартісним, слюда використовувалась як замітник скла у вікнах, наприклад у світильниках, в оздобленні храмів та ікон [11].

Геометричне різьблення – це один із найдавніших видів декоративно-прикладного мистецтва, який активно використовується в сучасному дизайні. Досить актуальне його використання у настінних інсталяціях, де поєднують різноманітні традиційні та новітні художні техніки. Геометричне різьблення базується на створенні чітких геометричних форм, такі як трикутники, ромби, квадрати. Тому для підтримання строгої та темної сторони місяця було обрано цю техніку. Для роботи використовуються спеціальні стамески та інструменти для утворення заглиблень, щоб створити візуальний ефект гри світла і тіні, робота виконувалась шляхом вирізання в деревині заглиблень, що утворювали візерунки, з простих геометричних фігур, трикутників, квадратів, ромбів. Основним принципом виконання є точність розмітки та відточена техніка роботи з інструментом. Для геометричного різьблення використовували різак, він був основним інструментом, який дозволяв робити точні надрізи та зрізи. Напівкруглі стамески, їх використовували для вирізання округлих елементів. Кутик – інструмент який мав леза з'єднані під кутом (часто 90 градусів). Рівчак – стамеска з рівною горизонтальною фаскою, для вирізання квадратів, трикутників, неглибоких ліній.

Для виконання геометричного різьблення обиралась зачасти деревина м'яких порід (липа, вільха, береза), оскільки вона легко піддається обробці, поверхня перед роботою ретельно зачищається, шліфується, щоб вона була гладка. Після цього розробляється візерунок на папері, та переноситься за допомогою копирки, або ж циркуля та лінійки, деякі майстри використовують техніку продрапування контура шилом, щоб лінії були чіткими та не стирались під час роботи, при роботі важливо враховувати симетрію та ритм композиції. Першим етапом в роботі є наколювання (прорізання) матеріалу, після як контури трикутника наколені, майстер змінює кут нахилу інструменту. Цей

процес повторюється для кожної грані трикутника, доки не буде видалено весь матеріал з виїмки. Майстер повинен враховувати напрямок волокон, різати уздовж волокон легше та поверхня виходить гладка, мета даної техніки досягти чистих та рівних зрізів.

Не зважаючи на свою візуальну простоту, геометричне різьблення вимагає великої майстерності терпіння та вправності, кожний елемент має бути виконаний точно, щоб створити гармонійний і чіткий орнамент (див. додаток Б, рисунок Б.1),[12].

Техніки обробки деревини в настінних інсталяціях можуть бути різноманітними від грубої необробленої фактури до тонкого різьблення та полірування. Фарбування, тонування, випалювання дозволяють змінювати колір та підкреслювати текстуру дерева.

Отже, охарактеризувавши техніки для виконання настінної інсталяції в матеріалі, було досліджено значення цих технік в художній обробці деревини, їхню специфіку та особливості, а також з якими матеріалами їх поєднують в творах. Також було проаналізовано види головних технік і які із них є популярні в наш час.

2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ «ДЕНЬ І НІЧ» В ТЕХНІКАХ ІНКРУСТАЦІЇ ТА ГЕОМЕТРИЧНОГО РІЗЬБЛЕННЯ

2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення

Ідея кваліфікаційної роботи полягала в створенні настінної інсталяції з філософським значенням дня і ночі. День і ніч, добро і зло, інь і ян, світло і темрява – всі ці терміни на перший погляд різні, але їхня символіка та значення в світі мають спільне коріння.

Твір «День і ніч» може мати різні інтерпретації залежно від жанру та задумки автора. Його загалом можна розглядати як філософсько-символічний твір, що відображає дуальність буття, зміну циклів природи, контраст між світлом і темрявою. Основна ідея – це гармонія протилежностей, коли день символізує світло, життя, рух, а ніч – таємничість, спокій, сні та підсвідомість. У творі може підніматись питання взаємозв'язку цих явищ, їхнє походження в різних країнах світу, а також зв'язок з людиною.

Образ дня у творі втілює радість, яскраві кольори, рух природи. Сонце як центральний образ символізує тепло, знання та життя.

Сонце виступає фізичним джерелом світла та тепла, необхідне для існування на Землі. Через те воно символізує життєву силу, енергію розвитку та родючість. Воно є рушійною силою природних циклів, як-от змін пір року, ріст рослин, активність тварин, що уособлює динамізм та безперервний рух.

У багатьох культурах сонце шанувалось як верховне божество, або його видимий прояв, сонце асоціювалось з могутністю, владою та царственістю.

Щоденний схід сонця символізує народження, початок, надію на відродження. Захід асоціюється із завершенням, смертю або переходом до іншого стану. Однак цей цикл постійно повторюється, підкреслюючи ідею вічного оновлення [13].

У цьому сенсі настінна інсталяція – це не просто об’єкт мистецтва, а живий просторовий текст, у якому читаються цінності, вірування, настрої і культурна ідентичність як самого автора, так і спільноти, з якої він походить. Така інсталяція не мовчить – вона промовляє до глядача через форму, колір, матеріал і символіку, запрошуючи до діалогу. «Настінна інсталяція – це не річ, а діалог. Вона – живий просторовий текст, що розповідає про те, ким ми є» [14].

Настінна інсталяція – це форма мистецтва, в якій стіна перетворюється на носія ідеї, на просторове «полотно», де художник висловлює себе. Вона поєднує естетику з технологією, традицію з новаторством, матеріальне з метафізичним. Вона взаємодіє з простором, може змінювати сприйняття архітектури, підкреслювати або трансформувати її, також використовує візуальні аспекти такі як: колір, світло та фактура. Несе в собі символічний зміст, соціальний, культурний, екологічний або політичний. Важливу роль відіграє тактильність і фактурність матеріалу, кожна деревина має свою унікальну теплоту, приємну на дотик поверхню, може бути гладкою або шорсткою. Фактурність впливає на візуальне сприйняття, та характер виробу.

Це динамічний та експериментальний вид мистецтва, що постійно розвивається. Художньо-технологічні особливості творів у цій техніці визначаються індивідуальним підходом автора, його творчою концепцією та вибором матеріалів і методів їх обробки. Майстерне поєднання об’ємності, багатошаровості, взаємодії з простором та світлом, а також використання різноманітних матеріалів, зокрема й деревини, дозволяє створювати унікальні художні висловлювання, що збагачують візуальний та емоційний досвід глядача. Подальші дослідження в цій галузі можуть бути спрямовані на вивчення нових матеріалів та технологій, а також на аналіз впливу настінних інсталяцій на сприйняття та організацію сучасного художнього простору.

Сучасна і традиційна форма мистецтва, яка поєднує в собі простір, декоративність, символізм і технічну винахідливість. Вона є своєрідною «бесідою» зі стіною – не просто окрасою, а візуальним вираженням, де кожен елемент несе сенс та виконує функцію. У сучасному мистецтві все більшу роль відіграють просторові форми, що об'єднують в собі елементи живопису, скульптури, дизайну та архітектури. Однією з таких форм є настінна інсталяція як унікальний різновид художнього висловлювання, що використовує площину стіни як інструмент комунікації. Це не просто прикраса чи декор, а візуальне вираження думки, ідеї, символу, не мистецький об'єкт, а форма культурної комунікації. Вона поєднує художню виразність із технічною майстерністю, є мостом між минулим і сучасним, між простором і змістом. У традиційній українській культурі інсталяції мали особливе значення – сакральне, обрядове, соціальне. У сучасному дизайні вони стають засобом візуального впливу, творчого самовираження та декору.

Деревина є одним з найбільш універсальних та популярних матеріалів у настінних інсталяціях. Її природна краса, різноманітність текстур та кольорів, легкість в обробці та екологічність роблять її цінним інструментом для художника. У настінних інсталяціях дерева може містити в собі різні техніки та підходи, такі як, гравіювання, інкрустація, пірографія, різьблення, шпонування, малювання та лакування. В даній настінній інсталяції використовувались техніки інкрустації слюдою та геометричне різьблення.

Інсталяція справляє враження витонченості водночас поєднуючи природну красу дерева з майстерною ручною роботою [15].

Місяць як образ ночі є надзвичайно потужним і багатогранним символом, що доповнює та контрастує з образом сонця в даній інсталяції. На відміну від яскравого сонця, місяць є основним джерелом світла вночі, хоча й значно м'якшим та мінливішим. Він символізує орієнтацію та сподівання в темряві, вказуючи шлях у невідомому. М'яке сріблясте світло місяця створює особливу, часто містичну та спокійну атмосферу ночі, відмінну від денної яскравості.

Образ ночі – це тиша, зоряне небо, місяць, спокій, сні. Ніч може бути метафорою таємниці, внутрішнього світу особистості, а також часу для роздумів і переосмислення.

Особливістю місяця є його постійна зміна фаз – від молодика до повного місяця і назад. Це робить його потужним символом циклічності, змін, трансформації, смерті та відродження. Також цикл місяця використовують для вимірювання часу в багатьох стародавніх культурах. Місяць пов'язують з магією, чаклунством та надприродними силами, особливо під час повного місяця.

Місяць є необхідною протилежністю сонця в дуальності дня і ночі, Їхня взаємодія символізує баланс, гармонію протилежностей та повноту буття [16].

Сонце і Місяць є фундаментальною дуальністю, яка відображається в багатьох аспектах нашого життя та світогляду. Сонце символізує активну, світлу, чоловічу енергію пов'язану з зовнішнім світом та свідомістю. Місяць навпаки, уособлює пасивну, темну, жіночу енергію, пов'язану з внутрішнім світом та підсвідомістю. Їхня взаємодія і чергування визначають ритм нашого життя, символізують вічний цикл буття та потребу балансу між протилежностями, тому ці два символи були взяті за основу майбутнього твору (див. додаток Г, рисунок Г.1).

День і ніч є фундаментальними природними явищами, котрі створили безліч символічних та алегоричних інтерпретацій у різних культурах, день і ніч майже універсально сприймаються як первинна дуальність, що лежить в основі світобудови, котрі символізують протилежні, але взаємодоповнюючі сили. Також день і ніч уособлюють як божества, або міфічні істоти.

День символізує порядок, ясність, діяльність, свідомість, добро та буття, коли ніч може символізувати хаос, бездіяльність, лихо, смерть, магію або духовний світ. В різних культурах акцент може робитись на різних аспектах дня і ночі, у суспільствах залежних від сільського господарства, сонце і день мають особливе значення, тоді як у культурах з розвиненими нічними ритуалами чи віруваннями, ніч може бути більш символічно навантаженою [17].

У багатьох традиціях день і ніч – це не вороги, а частки єдиного циклу. Наприклад, у даоській філософії Інь і Ян – два взаємодоповнюючі початки: Інь

(ніч, темрява, жіночий початок) та Ян (день, світло, чоловічий початок). Ці сили не можуть існувати окремо, у кожній темряві є світло, і в кожному світлі є тінь.

Таким чином, у міфології різних народів день і ніч – це не просто природні явища, а символічні категорії, що відображають боротьбу та гармонію протилежностей у світі [18].

У слов'янській міфології день і ніч уособлювали протилежні, але гармонійні сили, що керували світом. Вони були часткою світогляду де все оновлюється і має свою рівновагу. Образами Дня в слов'янській міфології являється Хорс – бог Сонця, пов'язаний зі світлом і теплом, Дажбог – бог який уособлює Сонце як джерело життя. Білобог – світлий бог, що символізує добро, сонячне світло, тепло. Він протистоїть темному Чорнобогу. Образом ночі виступає Морена – богиня ночі, зими та смерті, Зоря – Зоряниця – богиня ранкової зірки яка допомогла сонцю здолати темряву та Чорнобог – бог темряви, ночі та хаосу. У слов'ян день та ніч не боролись один з одним, а змінювали одне одного, підтримували лад [19].

Проміжні боги також відіграють важливу роль. Вони стоять у проміжку між первинними богами, що керують природними явищами, та вторинними богами, що пов'язані з людським буттям та культурою. Проміжні боги були посередниками між небом та землею, між божественним і людським світом.

Чорнобог – слов'янське божество, ім'я котрого значить «чорний бог». Це темне, диявольське божество у слов'янській міфології, антипод «доброму» божеству Білобогу (див.рисунок 2.1.1).

Рисунок 2.1.1 – Чорнобог та його символ

Про Чорнобога відомо небагато, і єдині історичні джерела – християнські, які тлумачать його як темного, проклятого бога. Однак лишається під сумнівом, наскільки значущим чи злим він насправді вважався для давніх слов'ян. Чорнобога вважають звабником людських душ і проклятою фігурою. Він асоціюється з нещастям і часто згадується у слов'янських прокльонах. Чорнобог може представляти ті аспекти ночі, котрі асоціюються з спокусами, гріховними думками, страхами, кошмарами та моральною темрявою, що може оволодіти людиною в тиші. Як звабник душ символізує спокусу та гріхи, які особливо відчуються під покровом ночі.

Білобог, з іншого боку, є «білим богом» і антиподом Чорнобога. Він не згадується в «Хроніці Гермольда», але був відтворений на протиположності Чорнобогу. Обидва боги з'являються і в пізніших джерелах, проте вони не вважаються достовірними (див. рисунок 2.1.2).

Білобог є божеством яке уособлює світло, добро, щастя, удачу, день, весну та все позитивне. Він є антагоністом Чорнобога, а їхня одвічна боротьба символізує дуалізм світу. Білобог символізує ті аспекти дня, котрі асоціюються з радістю та надією, його образ використовують для створення яскравого контрасту з темними елементами, що символізують ніч [20].

Рисунок 2.1.2 – Білобог та символ Білобога

У давньогрецькій міфології день і ніч були не просто природним явищем, а божественними силами, що керували світом. Образом дня виступала богиня дня Гемера, яка символізувала світанок та початок нового дня. Геліос – бог Сонця він щоранку виїжджав на золотій колісниці,

запряженій вогняними кіньми, і освітлював землю. Образами ночі були богиня ночі – Нікс, одна з найдавніших і могутніх богинь, вона мешкала в підземному світі і щоночі вкривала світ своїм темним плащем. Гіпнос і Танатос брати Сон і Смерть. Селена – богиня Місяця вона щоночі проїжджала небом на своїй срібній колісниці, несучи місячне світло. В давньогрецькій традиції день і ніч сприймалися як безперервний цикл, що керується богами, цей баланс був незмінним, боги взаємодіяли з собою створюючи гармонію у світі [21].

Прямуючи на Схід ми познайомимось з давніми традиціями та сучасними технологіями, що поєднує в собі Китай.

В китайській культурі немає міфів чи переказів про «виникнення» дня і ночі так, як в інших культурах, але є дещо інше – інь та ян.

Інь і Ян (або інь-ян) – це складна концепція стосунків у китайській культурі, яка розвивалася впродовж тисяч років. Коротко кажучи, сенс інь і ян полягає в тому, що Всесвітом керує космічна подвійність, набори двох протилежних та взаємодоповнюючих принципів чи космічних енергій, які можна спостерігати в природі, це не просто символ протилежностей, а спосіб розуміння Всесвіту.

Інь і Ян – це одна з найдавніших концепцій у давньокитайській філософії, це не просто протилежності, а взаємодоповнюючі сили, які безперервно переходять одна в одну. Китайські філософи вважають, що немає чистого Інью або Яну, усе в світі є їхнім поєднанням. Тому Інь символізує холодне, темне, пасивне, жіноче начало, що уособлює собою ніч, місяць, темряву, воду, землю. В той час Ян – це символ світла, тепла, активне, чоловіче начало, яке так само має своє втілення: день, сонце, світло, вогонь і небо (див. рисунок 2.1.3).

Теорія Інью-Яну – це одна з базових і найдавніших філософських ідей в Даоській традиції. Незважаючи на те, що зараз важко відшукати людину, яка б не чула про цю теорію, насправді мало хто по-справжньому розуміє всю її глибину.

Така проста на недосвідчений погляд теорія насправді несе глибокий зміст, який полягає в розумінні взаємодії двох вічних протилежних сил, з яких

складається увесь Всесвіт. Розуміння Інь та Ян надзвичайно важливе для адепта, який опинився на Великому Шляху досягнення своєї Першопочаткової природи, адже саме це дозволить йому будувати свою практику найбільш оптимально і уникнути різних «схиблень» у той чи інший бік.

На сьогоднішній день широкого поширення набула діаграма Інь-Ян, яку ще називають Колом Тайцзі або Кулею Великої Межі.

Вона складається з чорної та білої «риб», які симетричні одна одній. При цьому чорна «риба» має біле «око», а біла – чорне. Але, незважаючи на велику популярність цього знаку, варто зауважити, що він є не цілком коректним у випадку, якщо йдеться про практику «внутрішньої алхімії», і в найдавніших текстах він у такій формі не зустрічається, тому про цю діаграму говорять як про «сучасне (популярне)» зображення (див. додаток В, рисунок В.1).

Але, є одне велике «Але»! І це «але» стає помітним тоді, коли в рамках практики внутрішньої алхімії ми починаємо працювати з енергіями Інь і Ян. Тут ми якраз і стикаємося з тим, що філософія філософією, а дійсність може виявитися зовсім іншою, ніж ми собі уявляли. Адже в ході практики ми виявляємо «чисту» енергію Ян без Інь, а також енергію Інь без Ян.

Щоб краще розуміти, про що йдеться, давайте розглянемо давню даоську діаграму Інь і Ян, яка більш точно відображає відношення між силами Інь і Ян і яку використовував Чжоу Дуньї. Подивившись на цю діаграму, ми бачимо зовсім іншу картину і інші взаємини між двома силами, які вона відображає. І зрозуміти зображене може бути не так вже й просто.

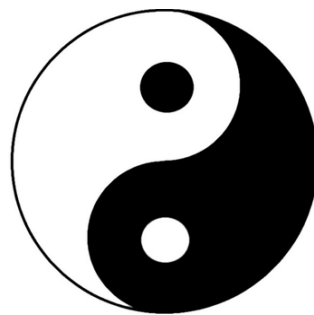

Рисунок 2.1.3 – Інь-Ян

Також ми бачимо, що сили Інь і Ян існують паралельно і протилежні одна одній. Порожнє коло всередині вказує на Єдине Першопочаткове, з якого все виникає. Ще необхідно сказати те, що самі по собі енергії Інь і Ян не притягуються, як «+» і «-», а, навпаки, відштовхуються. Це пов'язано насамперед з тим, що їхня сила різноспрямована, тобто сила Ян існує в русі від центру до периферії, а сила Інь – від периферії до центру, тому вони не можуть бути з'єднані у звичайному своєму стані. І, тим не менш, у всіх живих (матеріальних) організмах енергії Інь і Ян містяться одночасно, вони підтримують одна одну, хоча і можуть перебувати в різних пропорціях, а також збиратися в чистому вигляді в окремих ділянках тіла [22].

Хоча дослідники стверджують, що поняття було запозичене з буддизму, опис поняття інь янь були одним з найдавніших космологічних символів в китайській культурі. Поняття в першу чергу описувалося як періодична зміна хаосу та порядку. Але явище не можна вважати виключно китайським. У релігіях багатьох країн на етапі зародження описувалася дуальна система боротьби добра зі злом знайоме нам графічне зображення з'явилося набагато пізніше. Що таке інь янь вперше було описано в традиційному китайському вченні даосизму, що включає елементи релігії та філософії. Як релігійно-філософська течія даосизм виник десь у VI-V столітті до нашої ери. Творцем вчення вважають філософа Лао-Дзи, який написав книгу «Дао де Цзин». Але про життя цього мислителя достеменно нічого не відомо. Є думка, що авторство книги належить не одній людині, а цілій групі філософів [23].

У багатьох філософських та духовних системах жіноче та чоловіче начало розглядається не як протилежні та ворожі, а як взаємодоповнюючі та необхідні для гармонії та повноти буття, одне не може існувати без іншого, в сучасності все більш підкреслюють те, що ці категорії не є бінарними та жорсткими, кожна людина має в собі елементи, як жіночого так і чоловічого начала, та їхній прояв може варіюватись.

Реалізація настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення відкрила широку можливість для творчості,

дозволила експериментувати з різними матеріалами та техніками, для створення захоплюючого візуального та емоційного досвіду.

Отже, обґрунтувавши ідею художньо-образного твору «День і ніч» було досліджено та розкрито філософську частину твору, а також охарактеризовано всі ключові символи.

2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконання настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення

Деревина як розхідний матеріал дарує безліч можливостей для творчого самовираження. Кожен шматок деревини унікальний завдяки своїй текстурі, візерунку волокон і природному кольору. Це додає виробам особливого шарму та індивідуальності. В даному проєкті використовується матеріали липи, вишні та буку.

Липа належить до м'яких порід деревини. За шкалою твердості Янка її показник зазвичай складає близько 410-450 lbf (1820-2000 N). Це робить її легкою в обробці ручними та електричними інструментами. Липа має дрібноволокнисту, рівномірну текстуру без яскраво виражених річних кілець. Це робить її ідеальною для тонкого різьблення та гравіювання. Липа зазвичай має невелику кількість дрібних сучків, що полегшує обробку та забезпечує більш однорідний матеріал.

Через свою м'якість та пористість липа менш стійка до впливу вологи, грибків та комах-шкідників у порівнянні з твердими породами. Тому вироби з липи, що експлуатуються на відкритому повітрі або в умовах підвищеної вологості, потребують належного захисту. Завдяки своїй м'якості, однорідності та легкості обробки, липа є однією з найпопулярніших порід для створення складних різьблених елементів, скульптур, іконостасів. Липа є

цінною породою деревини з унікальними характеристиками, які роблять її незамінною в окремих галузях, особливо в декоративному мистецтві, де важлива тонкість обробки та естетичний вигляд. Однак її м'якість та низька стійкість до зовнішніх впливів треба враховувати при виборі матеріалу для конкретного проєкту. Для виробів, що використовуватимуться в складних умовах, може знадобитися додаткова обробка та захист [24].

Липа як матеріал існує з доісторичних часів, та відома ще з часів Античності, цю деревину цінували в Єгипті, Греції та Римі, через свою м'якість та легкість в обробці, її використовували для посуду, побутових предметів. На території України липа слугувала сировиною для дерев'яних ідолів, та язичницьких культурних статуй. Її активно використовували в народному мистецтві та ремеслах таких як, бондарство, ложкарство, виготовлення дитячих іграшок та створення обрядових масок і скриньок. В цей період майстри цінували липу як ідеальну породу для дрібної ручної роботи та художньої різьби. Липа і сьогодні є улюбленим матеріалом для різьбярів, іконописців, майстрів декоративно-прикладного мистецтва, її застосовують для виготовлення музичних інструментів, легких меблів або інтер'єрного декору, також липу використовують у виготовленні ліжок, в посуді та дитячих виробках. Вона є одна з найдавніших і найшановніша деревина у культурі Європи і України яку здавна цінували [25].

Вишня – це цінна порода деревини, яка поєднує в собі естетичну привабливість та хороші робочі якості. Вишня належить до порід середньої твердості. За шкалою Янка її твердість сягає близько 950 lbf (4220 N), що робить її твердішою за липу, але м'якшою за дуб чи клен. Заболонь (зовнішня частина стовбура) має жовтувато-білий колір, а ядро (центральна частина) варіюється від червонувато-жовтого до насиченого червоно-коричневого, інколи з зеленуватими смугами. З часом під впливом світла деревина вишні темніє, набираючи більш глибокого та насиченого червоно-коричневого відтінку. Ця особливість вважається однією з її головних переваг. Деревина вишні має дрібну, рівномірну та переважно пряму текстуру. Річні кільця добре

помітні, що додає їй декоративності. Вишня вважається деревиною, з якою легко працювати як ручними, так і електричними інструментами. Добре ріжеться, стругається та фрезерується. Вишня є однією з найцінніших порід для виготовлення високоякісних меблів, особливо в стилях біндермаєр та модерн. Її теплий колір та здатність темніти з часом роблять її дуже популярною. Хоча вишня твердіша за липу, вона все ж гарно піддається різьбленню, особливо для створення декоративних елементів.

Вишня є чудовим вибором для проєктів, де важлива як міцність, так і естетична привабливість. Її теплий колір, гарна текстура та легкість в обробці роблять її популярним матеріалом для виготовлення якісних меблів, декоративних елементів та внутрішнього оздоблення. Проте, варто враховувати її вартість та потреби правильної обробки та захисту.

Деревина вишні має довгу історію застосування, яка сягає ще стародавніх часів, її використовували не лише заради естетики, але й через практичні властивості такі як от щільність, міцність і здатність до красивого полірування. У римській імперії вишню вирощували як фруктове дерево, та її деревину цінували для столярних виробів, посуду та прикрас. У слов'ян вишневу деревину застосовували у побуті, для різьблення предметів та різних амулетів. Майстри цінували деревину за теплий червонуватий відтінок деревини, який з часом стає ще глибшим і шляхетнішим. Деревина вишні є альтернативою дорогим породам (махагоні, горіх). Її використовують в інтер'єрах, музичних інструментах. Деревина вишні це не лише цінне плодове дерево, а й багатовіковий матеріал для декоративно-прикладного мистецтва та столярства, яка цінується за свою естетику, оброблюваність та колір [26].

Бук – це листяне дерево, поширене в Європі, зокрема в Україні. Один з найпопулярніших матеріалів у меблевому виробництві, та декоративно-прикладному мистецтві. За шкалою Янка його твердість сягає 1450 lbf (≈ 6450 Н). Деревина бука має світлий, теплий відтінок – від кремового до світло-рожевого, структура дрібноволокниста, рівномірна, з м'якою текстурою. Деревина бук має чудові технічні характеристики, які цінуються в меблевій

справі, при високій міцності і щільності, матеріал не втрачає своєї еластичності, також бук добре піддається різним видам обробки склеюється, гнеться паром, обробляється лакофарбованими матеріалами.

Один з найдавніших і найцінніших листяних порід деревини в Європі є бук. Його деревина почала використовуватись, ще в доісторичні часи, з бука виготовляли будівельні елементи, судна, також використовували для меблів, возів та інших побутових предметів. Пізніше бук стає основною породою для токарних виробів: мисок, ложок та стільців. Його цінували як тверду та довговічну породу деревини, яка добре тримає форму та легко гнеться після парової обробки. Бук це порода деревини з багатою історією, яку людство використовує тисячоліттями, завдяки міцності, пружності, і здатністю до обробки, бук є незамінним матеріалом у побуті, архітектурі та мистецтві [27].

Доцільно охарактеризувати використану у роботі деревину, зокрема липу, вишню та бук.

Своїми характеристиками вишня та бук значно твердіші та міцніші за липу. Це робить їх кращим вибором для виробів, що зазнають навантажень або потребують більшої зносостійкості, наприклад, меблів, підлоги. Липа через свою м'якість більш підходить для декоративних елементів, де важлива тонкість обробки, а не міцність.

Усі породи деревини мають свою унікальну естетику та красу. Липа має світлий, ніжний колір та однорідну текстуру, що робить її гарним фоном для фарбування або тонування. Вишня ж відрізняється багатшим, темно червоно-коричневим кольором, який з часом стає ще глибшим. Її помітніші річні кільця додають виробам природної декоративності. Вибір залежить від бажаного стилю та настрою. Деревина буку є спокійною, стриманою та благородною на вигляд, деревина виглядає ніби живою та теплою, особливо після полірування.

В обробці липа є одним з найлегших видів деревини, що робить її ідеальною для початківців та для складного різьблення. Вишня також добре обробляється, але потребує трохи більших зусиль через свою твердість. Однак вона менш схильна до сколів порівняно з деякими іншими твердими породами.

Бук технічно вимогливий, але вдячний матеріал, який при правильній обробці дає відмінні художні й декоративні результати.

Природню стійкістю до гниття має вишня та бук порівняно краще ніж липа. Тому вироби з вишні можуть бути більш довговічними, особливо при експлуатації в умовах змінної вологості. Бук навпаки має низьку природню вологість, при коливаннях вологості може деформуватись. Липа потребує більш ретельного захисту.

По собівартості зазвичай деревина вишні та буку є дорожчою за липу. Це пов'язано з їх кращими фізико-механічними властивостями, естетичною цінністю та поширеністю [28].

Деревина є відновлюваним природним ресурсом, особливо якщо використовується деревина з відповідально керованих лісів або перероблена деревина. Деревину можна різати, стругати, шліфувати, клеїти, фарбувати, лакувати, різьбити та іншим чином обробляти, що дозволяє створювати різноманітні форми та фактури.

Слюда – це мінерал, який виглядає як тонкі блискучі пластинки, часто використовується у вітражах на заміну скла, це природний мінерал, який має шарувату структуру й розщеплюється на тонкі, блискучі пластинки. Вона може мати сріблястий, золотистий, сірий або зелений відтінок і часто використовується в декоративному мистецтві завдяки своєму мерехтливому ефекту. У традиційному ремеслі слюда іноді слугувала заміником скла, зокрема у вітражах або декоративних вставках, адже її прозорість та блиск надавали виробам особливої вишуканості.

У техніці інкрустації слюду вставляють у вирізані заглиблення на дерев'яній поверхні, де вона створює контраст і акценти, що змінюються під дією світла. Такий декоративний прийом підсилює візуальний ефект і додає виробу унікального характеру [29].

Для роботи з деревиною в декоративному мистецтві використовуються ручні (стамески, різці, пилки, рубанки) та електричні (лобзики, фрезери, шліфувальні машини) інструменти. Вибір інструментів залежить від

складності проєкту та бажаного результату. В даній роботі використовувались інструменти такі як:

- електролобзик;
- фугувальний станок;
- циркулярна пила;
- торцовка;
- болгарка;
- шліфувальна машина з наждачками різного зерна;
- різці для художньої обробки деревини.

Для виготовлення основи використовують вище сказану деревину, електропилку та столярний клей для склейки, а також струбцини для фіксування матеріалу.

Електропилка – це інструмент, який призначений для розпилювання деревини, різної товщини, твердості та форми, цей інструмент значно полегшує роботу з деревиною у столярстві.

Струбцини – це незамінний столярний інструмент, який використовується для фіксації заготовок, при склеюванні, шліфуванні чи свердлінні, їх надійна фіксація гарантує точність та безпеку під час роботи.

Після підготовки основ для виконання настінної інсталяції використовувались інструменти такі як: фугувальний станок для створення базових поверхонь для подальшого оброблювання. Лобзик для вирізання основних форм елементів, шліфувальна машинка для обробки поверхонь, стамески різних профілів, для художньої обробки деревини. Шліфувальний матеріал, наждачки різної зернистості – для підготовки та полірування поверхні.

Фугувальний станок – це деревообробний верстат, який призначений для вирівнювання поверхні та крайок деревини, створення ідеальних плоских площин. Він є одним із ключових інструментів у столярному виробництві, та при створенні декоративних конструкцій, таких як наприклад настінні інсталяції.

Лобзик для деревини один із найзручніших і популярних інструментів для точного розпилювання деревини, особливо при виготовленні художніх або

фігурних елементів. Лобзик – це ручний або електричний інструмент, який за допомогою вузького пилкового полотна дозволяє виконувати точні пропили, як прямі так і криволінійні.

Шліфувальна машинка – це електроінструмент, призначений для вирівнювання, згладжування, шляхом зняття шару матеріалу.

Торцовка – це інструмент який використовують для точного і швидкого розпилювання під прямим та похилим кутом різних матеріалів таких як дерево чи метал.

Болгарка для різання деревини використовується з пильними дисками для дерева, які оснащені захистом від зворотного удару, і гальмом обертання, за допомогою нього можна робити грубі форми, наприклад, скульптури, інсталяції, композиції.

Стамески для роботи з деревиною – це ручний столярний інструмент, який використовується для вирізання, різьблення, заглиблення та доопрацювання дерев'яних елементів, вони мають різні профілі, кожен з яких підходить для певного виду робіт [30].

Розрахунок вартості витрат на матеріали для виготовлення настінної інсталяції «День і ніч» подано у таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1 Калькуляція витрат для виготовлення настінної інсталяції

№ з/п	Назва матеріалу	Ціна за одиницю, грн	Потрібна кількість	Вартість, грн
1	2	3	4	5
1	Дошка липи	9 000	0,1	177 грн
2	Дошка бука	13 000	0,0016	100 грн
3	Дошка вишні	11 000	0,1	145 грн
4	Клей для деревини	300 грн 0,25л	100 мл	100 грн
5	Олія для дерев'яних поверхонь	510 грн 0,5л	160 мл	170 грн
6	Кріплення	25 грн	1 шт	25 грн
7	Будівельна шпилька	41 грн	1 шт	41 грн

Кінець таблиці 2.2.1 Калькуляція витрат для виготовлення настінної інсталяції

1	2	3	4	5
8	Слюда	300 грн	200 шт	300 грн
9	Епоксидний клей	116 грн	2 шт	232 грн
10	Морилка	50грн 0,5л	125 мл	25 грн
11	Шліфувальний папір	32 грн	50 мм	10 грн
			Всього:	1325 грн

Вартість матеріалів, витрачених на виконання настінної інсталяції становить 1325 грн

Отже, підібрані матеріали, інструменти та обладнання дозволяють якісно виконати настінну інсталяцію «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення з дотриманням художнього задуму та технічної надійності.

2.3 Технологічна послідовність виконання настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення

Виконання настінної інсталяції з деревини на тему «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення вимагає дотримання чіткої технологічної послідовності, яка охоплює етапи від ідеї до її реалізації у матеріалі, ця інсталяція має художній характер і поєднує в собі композиційні елементи такі як світлу і темну сторони, що символізує день та ніч, зміну часу доби.

Для початку було визначено концепцію роботи, які символи будуть використані в роботі, створено ескіз, та після узгодження ескізу, було роздруковано розгортку масштабом 1:1. Далі обирався матеріал для роботи, в

настінній інсталяції використовувався матеріал деревини липи, вишні та буку, липа виступала як матеріал для створення основи інсталяції, вишня використовувалась для створення контрасту між матеріалами та створення сонця та місяця, бук використовувався для створення елементів композиції.

На наступному етапі було розпущено матеріал для роботи за допомогою електропилки з метою подальшого склеювання меблевих щитів. Для цього використовувався клей ПВА для деревини та струбцини для фіксування матеріалу. Далі меблевий щит фугувався на фугувальному станку для надання рівної поверхні. За допомогою розгортки було перенесено малюнок на деревину та вирізано електролобзиком. Після роботи з лобзиком поверхня шліфувалась за допомогою шліфувальної машинки, для надання рівної, гладкої поверхні.

Під час завершення виготовлення основи з липи було склеєно щит з вишні, який в подальшому був оброблений на фугувальному станку. Після цих робіт за допомогою електролобзика був вирізаний та обточений круг з вишні, який потім був розділений на дві частини для різьблення ликів сонця та місяця. Згодом були підготовлені додаткові елементи, їх було вирізано за допомогою електролобзика та зашліфовано шліфувальним папером різної зернистості.

Розділений обточений круг з вишні використовувався для створення образів сонця та місяця, які вирізались за допомогою різців різних профілів.

Додаткові частини для місяця були вирізані з деревини липи, та зашліфовані для подальшої роботи з ними. Одна деталь в подальшій роботі виконалась технікою геометричного різьблення, спочатку на деталь було нанесено візерунок за допомогою простого олівця та вирізаний за допомогою косоного та прямого різця. Символи восьмигранних зірок виготовлялись з матеріалу буку, та за допомогою торцівки, щоб зробити правильний кут, після цього всі елементи були склеєні між собою. Після цього було взято будівельну шпильку 8мм, яку було розрізано на три рівні частини за допомогою болгарки, потім ці частини були нагріті газовим балоном та опущені у воду для надання чорного кольору. Після того, як частини шпильки були охолодженні, було

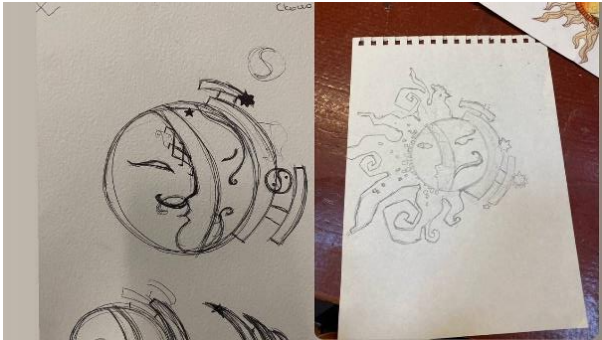

зроблено отвори в деталі з геометричним різьбленням для майбутньої фіксації з основою. Згодом металеві елементи були скріплені з основою за допомогою клею ПВА, а також зверху було приклеєно місяць, все це було стягнуто струбциною для кращого скріплення. З залишків буку був вирізаний круг, який слугував символом Інь та Ян, потім його було розділено на дві частини.

Після цього в цих частинах було зроблено отвори за допомогою шуруповерта, а потім було покрито двома видами морилки для контрасту. Згодом до геометричного різьблення було приєднано дві деталі з липи, які були вкручені за допомогою будівельної шпичі 8мм, яка була нагріта газовим балоном та опущена у воду для надання металу чорного кольору, а також було приклеєно сонце. Після цього на деталь з геометричним різьбленням та на додаткові бокові частини було приклеєно дві восьмигранні зірки та одну восьмигранну зірку з символом Інь та Ян.

Як тільки основа висохла були намічені контури за допомогою олівця для викладки слюдою, після цих етапів було викладено слюду кольорів сонця, яка була приклеєна за допомогою епоксидного клею. Закінчивши інкрустацію слюдою, основу було покрито олією для деревини, після висихання залишки олії було витерто за допомогою м'якої тканини, для отримання матового фінішу. Геометричне різьблення та додаткові елементи були покриті морилкою та оброблено шліфувальним папером для зняття ворсу, та покрито олією для деревини,

Після цих етапів настінна інсталяція «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення була повністю виконана (див. додаток Е, рисунок Е.1).

Таблиця 2.3.1 – Технологічна послідовність виконання твору

№ з/п	Зображення етапу роботи	Технічна послідовність виконання
1	2	3
1		Пошук ідеї для виконання даного виробу
2		Затверджений ескіз майбутнього виробу
3		Роздрукування розгортки розміром 1:1
4		Підбір та розпускання матеріалу

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
5		Склеювання меблевих щитів з липи
6		Фрезерування матеріалу липи за допомогою фугувального станка
7		Нанесення та вирізування основи під сонце за допомогою лобзика

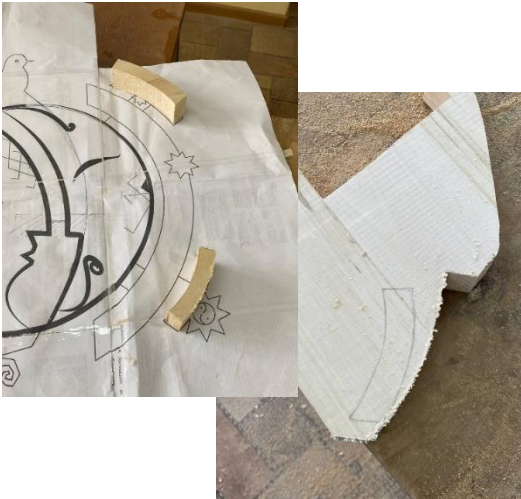
Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
8	 A photograph showing several rectangular pieces of light-colored wood (cherry) being glued together on a workbench. The pieces are held together by two long metal clamps. A ruler and a pencil are visible on the workbench.	Склейка меблевого щита з вишні
9	 A photograph showing a rectangular piece of light-colored wood (cherry) being processed on a table saw. The wood is positioned on the table, and the saw blade is visible, cutting into the wood.	Фрезерування дощок з вишні
10	 A photograph showing a circular piece of light-colored wood (cherry) being processed on a table saw. The wood is positioned on the table, and the saw blade is visible, cutting into the wood. A hand is visible near the wood, likely guiding it.	Нанесення та вирізання малюнку за допомогою лобзика

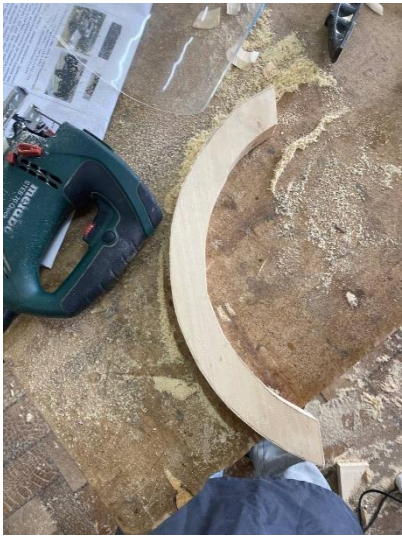
Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
12		Вирізана основа для масок
13		Проточування основи для місяця і сонця
14		Шліфування основи

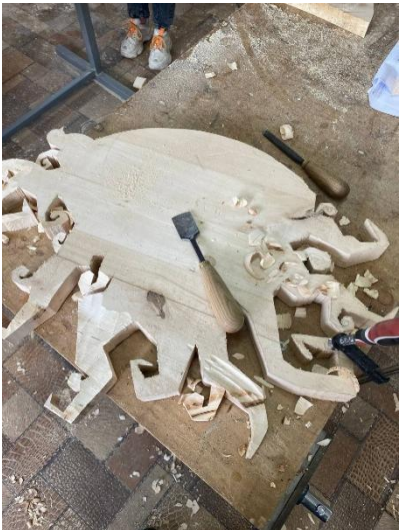

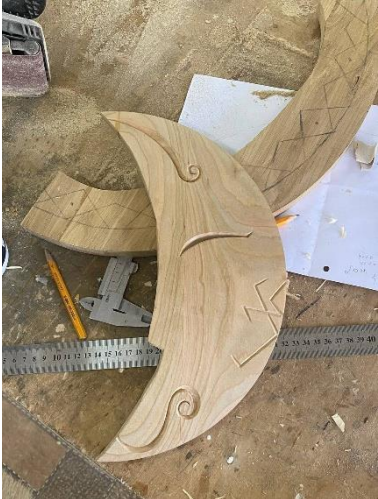
Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
15		Нанесення та вирізання частин основи за допомогою лобзика
16		Готові половинки сонця та місяця
17		Вирізання додаткових елементів

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
18		Нанесення ліків для сонця та місяця
19		Підготовка основи для подальшого геометричного різьблення
20		Вирізана основа за допомогою лобзика

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
21		Зниження бічних променів, для утворення об'єму основи
22		Готова та пошліфована основа
23		Вирізаний лік місяця за допомогою різців

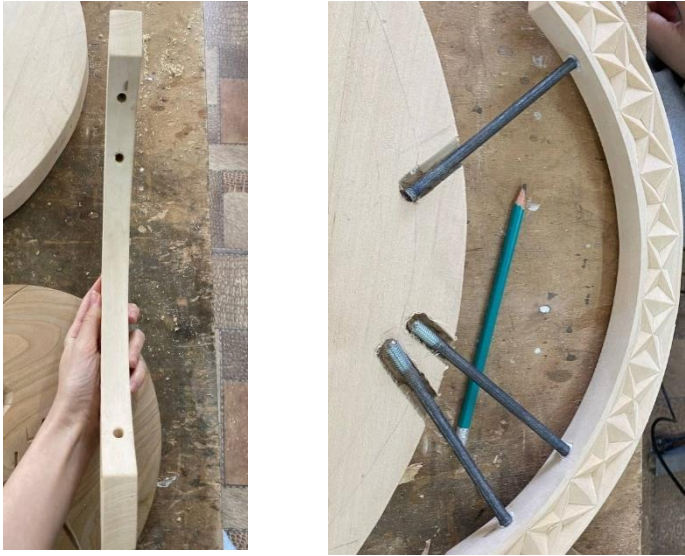

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
24		Розмітка геометричного різьблення
25		Вирізане геометричне різьблення
26		Для зірок використовувалась деревина бука, яка розпустилась за допомогою електропилки

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
27		Вирізання елементів для зірок за допомогою торцовки
28		Вирізани восьмигранні зірки за допомогою торцовки
29		Нагрівання будівельних шпильок за допомогою газового балону

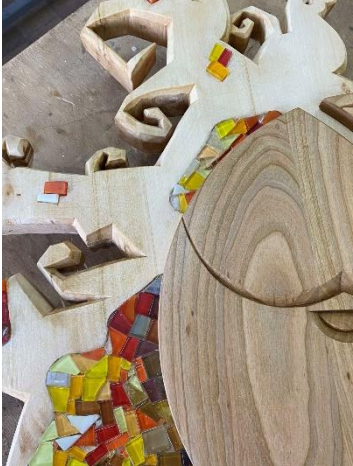

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
30		Створення отворів за допомогою шурупверта та вкручення металевих елементів в деталь
31		Зафіксування геометричної деталі з металевими елементами до основи, а також приклеювання місяця зверху
32		Вирізаний круг з залишків бука, потім розділений на дві частини

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
33		Додаткові деталі до геометричного різьблення
34		Приклеєно та зафіксовано струбцинами сонце
35		Викладена слюда

Кінець таблиці 2.3.1

1	2	3
36		Геометричне різьблення та додаткові деталі покриті морилкою
37		Покрита олією по деревині основа
38		Виконана робота

Отже, настінна інсталяція «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення повністю виконана, поставлена мета на початку виконання роботи була досягнута, та всі поставлені завдання були виконані.

2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та настінної інсталяції

Композиційна характеристика творів з дерева – це опис особливостей побудови, структури й організації елементів художнього виробу, створеного з дерева. Композиція визначає, як частини твору взаємодіють між собою та з глядачем, формуючи цілісне естетичне враження.

Композиція настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення є прикладом сучасного декоративного мистецтва з глибоким символічним змістом, вона базується на асиметричній структурі, контрастній кольоровій палітрі та просторовій грі світла і тіні, що разом створюють естетичну та філософську цінність.

Центральною ідеєю в настінній інсталяції є духотомія між світлом і темрявою, символічно розділяючи простір на дві половини – день і ніч. Це відображає циклічність життя, гармонію протилежностей, рівновагу природи.

Форма композиції була побудована на круглій основі з поділом силуетів. Умовна вісь симетрії поділяє площину на денну (яскраву) та нічну (темну) зони.

Символами в настінній інсталяції є сонце та місяць, день та ніч, Чорнобог і Білобог, інь-ян. День – як символ життя, активності, надії, ясності. Ніч – символ спокою, таємниці, мрій, відпочинку. Тематика дня і ночі універсальна і зрозуміла для кожної людини. Вона викликає внутрішні асоціації зі зміною станів, життєвими циклами, рівновагою в природі та у собі, завдяки цьому інсталяція має не лише декоративну а й емоційно-психологічну цінність.

Тема «День і ніч» є балансом безперервності часу. У дерев'яній інсталяції ця ідея втілена через контраст світлих і темних порід дерева. Цей підхід дозволяє відчувати ритм природи та філософську глибину твору.

Інсталяція відповідає закону пропорційності, обидві частини виробу відповідають одна одній, та завершено виглядають гармонійно.

У роботі присутні ритм та повторення, це елементи які створюють відчуття руху та гармонії такі як, геометричне різьблення та інкрустація.

Природні текстури дерева також враховуються при композиції, фактура та текстура, підкреслюється, або контрастуються з різьбленням чи іншими елементами.

Натуральний колір і тон деревини, тонування, морилки чи лак – впливають на візуальне сприйняття форми.

Функції та естетика як баланс між практичним використанням і художнім виразом. Виріб представляє собою функціональне та естетичне використання.

Композиція настінної інсталяції «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення є прикладом сучасного декоративного мистецтва з глибоким символічним змістом, вона базується на асиметричній структурі, контрастній кольоровій палітрі та просторовій грі світла і тіні, що разом створюють естетичну та філософську цінність.

У композиції використано природні елементи – сонце, місяць, зорі що підкреслюють циклічність часу. Незважаючи на контрасти, обидві частини врівноважені, що створюють гармонійне цілісне враження.

Фактурність поверхні має відчутну текстуру деревини, з об'ємними елементами, які формують гру світла й тіні на стіні.

В просторі інсталяція монтується так, щоб залишити простір між стіною і виробом, що дозволяє створити тіні, посилити глибину і драматизм композиції.

Інсталяція «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення є вишуканим прикладом сучасного декоративного мистецтва, яке вдало поєднує в собі естетику форми, кольору і символіки. Виріб вражає своєю зовнішньою простотою і внутрішньою глибиною, що робить його не лише елементом інтер'єру, а й джерелом філософського осмислення.

Візуально композиція базується на контрасті світла і темряви, що привертає увагу з першого погляду. Розділення частин площини на денну та нічну сторони, створюють сильний візуальний ефект, який підсилений гармонійністю декоративних елементів.

Застосування деревини як основного матеріалу додає інсталяції відчуття тепла, природності та екологічності. Фактурна поверхня створює гру, світла і тіні, що оживляє композицію та робить її об'ємною та динамічною.

Інсталяція з деревини «День і Ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення органічно вписується в сучасні стилі інтер'єру, такі як: лофт, мінімалізм, скандинавський, модерн. Вона також може виступати центральним акцентом кімнати, надаючи простору глибину та сенс. Її лаконічність, асиметричність та природність роблять її універсальною для приватного і публічного інтер'єру.

Естетична оцінка настінної інсталяція з деревини «День і Ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення.

Відповідність законам традицій: канонічність, традиційність, новизна.

Канонічність – це властивість певного твору, образу чи тексту повністю відповідати встановленим правилам, та канонам, які вважаються авторитетними або класичними у певній культурі, мистецтві або релігії.

Традиційність – це відданість уставленим нормам, формам у мистецтві та світогляді, це властивість яка заснована на традиціях які передаються з покоління в покоління.

Новизна (новаторство) – це властивість чогось бути новим, оригінальним, таким, що не існувало раніше, або значно відрізняється від звичного, це відсутність повторень шаблону, або традицій та натомість вона пов'язана з творчістю, винахідливістю, змінами та значним розвитком.

Виконана настінна інсталяція з деревини відповідає критеріям новизни (новаторського) стилю. Твір є авторським.

Настінна інсталяція гармонійно виглядає, та відповідає законам цілісності.

Супідрядність у настінній інсталяції – це принцип даної композиції, де всі елементи твору підпорядковуються головній ідеї, або центральному образу, підтримуючи його та не перетягуючи увагу на себе.

Композиційним центром у настінній інсталяції виступає сонце та місяць, яким підпорядковуються всі елементи.

Засобами композиційної закономірності є: статика-динаміка, симетрія-асиметрія, ритм-метр, нюанс-контраст-тотожність, подібність, пропорційність.

Настінна інсталяція з лівої сторони є динамічна та рухлива, коли інша права є статична і непорушна.

У роботі присутня асиметрія, права і ліва сторона виробу протилежна одна одній.

В настінній інсталяції присутній метр з лівої сторони, сторони сонця.

Контраст, нюанс та тотожність проявляються у кольорі та текстурі:

- нюанс – незначна, слабка розбіжність;
- контраст – різка відмінність, між кольорами та елементами;
- тотожність – повне співпадіння форм та текстур.

У роботі відсутній нюанс, але присутній контраст, який проявляється за рахунок світлої зовнішньої частини роботи, та темного композиційного центру.

Тотожність та пропорційність у виробі відсутня.

Кольорове рішення виробу – це важливий компонент художнього оформлення, який безпосередньо впливає на сприйняття форми, змісту та емоційного настрою роботи. У даному випадку настінної інсталяції з деревини, кольорове рішення поєднує в собі світлу породу деревини (липу) для зображення дня, та темну (вишню) – для ночі. Такий контраст створює візуальний ефект та підкреслює символіку твору.

На основі ескізу, композиційної та естетичної оцінки було виготовлено постер (див .додаток Д, рисунок Д.1).

Отже, настінна інсталяція «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення є естетично завершеним твором, який поєднує художню простоту з глибоким символізмом, вона збагачує простір не лише візуально, а й емоційно, сприяючи гармонії і внутрішньому спокою глядача.

ВИСНОВКИ

Під час виконання кваліфікаційної роботи було успішно реалізовано всі поставлені завдання, що дозволило не лише досягти очікуваних результатів, а й поглибити теоретичні знання та вдосконалити практичні навички в галузі художньої обробки деревини. У процесі роботи вивчено сучасні технології, методи художнього оформлення дерев'яних виробів, продемонстрована здатність до самостійного прийняття рішень і творчого підходу до вирішення виробничих завдань. Досягнення поставлених цілей свідчить про високий рівень професійної підготовки, відповідальність та зацікавленість у подальшому розвитку у сфері декоративно-прикладного мистецтва.

Досліджено історію розвитку художньої обробки деревини, що дозволило глибше зрозуміти витоки, традиції та етапи, цього виду декоративно-прикладного мистецтва. Особливу увагу приділено аналізу основних технологічних процесів, зокрема досліджено такі техніки, як геометричне різьблення, інкрустація та настінна інсталяція. Вивчення цих процесів стало важливою складовою формування професійних умінь, що сприяло розвитку практичних навичок з деревиною.

У подальшому було обґрунтовано творчу ідею та художньо-образне вирішення твору під назвою «День і ніч» особливу увагу приділенню розкриттю філософського змісту твору, який відображає дуальність буття, гармонію протилежностей і постійну змінність у природі та житті людини. Проведено глибокий аналіз матеріалів та технік для виготовлення твору. На основі всіх проведених досліджень, виконана практична частина роботи, створена настінна інсталяція з деревини «День і ніч» у техніках інкрустації та геометричного різьблення. Такий підхід дозволив надати твору концептуальної цілісності та емоційної глибини, яка є важливою складовою в художній обробці деревини як форми самовираження.

У роботі також представлена композиційна характеристика та здійснена естетична оцінка створеного твору. Композиція відзначається гармонійною побудовою, продуманим розташуванням елементів та вдалим поєднанням форм, фактур та кольорових акцентів. Завдяки цьому твір набув візуальної цілісності, та емоційної виразності. Представлена композиційна характеристика та естетична оцінка роботи, твір несе в гармонійну завершеність та естетичне задоволення. Отримані результати свідчать про успішне засвоєння всього навчального матеріалу та здатність до самостійного виконання творчих і технологічних завдань у сфері художньої обробки деревини.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

- 1 Дмитришина Д., Вивчення художніх традицій символіки дня і ночі в українському та світовому мистецтві / Д. Дмитришина // Матеріали наукової студентської конференції секції кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва: збірник наукових праць. – Хмельницький: ХНУ, 2025. – 96с
- 2 Бібліотека методичних матеріалів; види художньої обробки деревини. URL: <https://vseosvita.ua/library/vidi-hudozhnoi-obrobki-derevini-443726.htm> (дата звернення 10.03.2025).
- 3 Художня обробка дерева в Україні. URL: <https://rizblenia.blogspot.com/2014/10/blog-post.html> (дата звернення 10.03.2025).
- 4 Освіта як спосіб входження людини у світ науки. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/11265/> (дата звернення 15.03.2025).
- 5 Художня обробка дерева в Україні, деревина як хороший матеріал для роботи. URL: <https://rizblenia.blogspot.com/2014/10/blog-post.html#> (дата звернення 10.03.2025).
- 6 Миколаївський обласний центр народної творчості. Усе про мистецтво різьблення. URL: <https://ocnt.com.ua/use-pro-mysteczтво-rizblennya/> (дата звернення 15.03.2025).
- 7 Народні промисли: Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/lesson/narodni-promysly-340798.html#:~> (дата звернення 15.03.2025).
- 8 Декоративно-прикладне мистецтво та народні художні промисли. URL: <https://naurok.com.ua/dekorativno-prikladne-mistectvo-ta-narodni-hudozhni-promisli-182620.html> (дата звернення 15.03.2025).

9 Значення мистецтва інсталяції у світі та Україні. URL: <https://visnyk.lnam.edu.ua/en/system/files/201939/visnyk-lnam-no-39-2019-daria-chemberzhi-278-287.pdf> (дата звернення 30.03.2025).

10 Що таке інсталяція. URL: <https://imgex.com/entsiklopediya/59117-sho-ce-take-instalyaciya.html> (дата звернення 30.03.2025).

11 Станкевич М. Є. Інкрустація. Енциклопедія сучасної України Encyclopedia of Modern Ukraine. URL: <https://esu.com.ua/article-12311> (дата звернення 21.04.2025).

12 Різьблення по дереву. URL: <https://hobitera.com/c-rizjblennja-po-derevu#:~:text=> (дата звернення 15.03.2025).

13 Сонячні ієрофанії та раціоналізм. Віра героїчних часів. Місяць чи Сонце. URL: <https://www.pisni.org.ua/articles/75.html> (дата звернення 15.04.2025).

14 Інсталяція як форма сучасного мистецтва. URL: <https://naurok.com.ua/instalyaciya-yak-forma-suchasnogo-mistectva-5-klas-nush-349313.html> (дата звернення 02.04.2025). Миколаївський обласний центр народної творчості.

15 Мистецтво інсталяції. URL: <https://joseartgallery.com/uk/articles/installation-art> (дата звернення 20.03.2025).

16 Місяць у народній культурі. URL: <https://ocnt.com.ua/misyacz-u-narodnij-kulturi-amulety-prykmetu-narodna-meteorologiya-j-vorozhinnya/> (дата звернення 15.04.2025).

17 Вшанування місця та зірок у слов'ян. URL: <https://ocnt.com.ua/misyacz-u-narodnij-kulturi-amulety-prykmetu-narodna-meteorologiya-j-vorozhinnya/> (дата звернення 15.04.2025).

18 Вільна енциклопедія. Інь та Ян. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Інь_та_ян (дата звернення 16.04.2025).

19 Детальний опис богів Слов'янської міфології. URL: <https://drukarnia.com.ua/articles/znaiomstvo-z-panteonom-detalnii-opis-bogiv-slov-yanskoyi-mifologiyi-u17HM#heading-3-2162> (дата звернення 16.04.2025).

- 20 Боги Сонця у слов'ян: Дажбог, Ярило, Хорс та інші. URL: <https://spadok.org.ua/davni-viruvannya/bogy-sontsya-u-slov-yan-dazhbog-yarylo-khors-ta-inshi> (дата звернення 16.04.2025).
- 21 Давньогрецька Міфологія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Давньогрецька_міфологія (дата звернення 16.04.2025).
- 22 Інъ Янь, значення і принципи цього символу. URL: <https://cau.in.ua/837-in-yan.html> (дата звернення 20.04.2025).
- 23 Шлях до здоров'я і довголіття. Теорія Ін – Ян. URL: <https://daoc.org.ua/yin-yan.html> (дата звернення 20.04.2025).
- 24 Деревина липа. URL: <https://estrade.com.ua/derevyna-lypa/> (дата звернення 20.04.2025).
- 25 Рослинництво, аграрний тиждень. Журнал рослинництва. URL: <https://a7d.com.ua/plants/929-lipa-poza-konkurenciyeju.html> (дата звернення 20.04.2025).
- 26 Види вишневого дерева. URL: <http://ua.gtp-madera.com/info/types-of-cherry-wood-99571865.html#> (дата звернення 20.04.2025).
- 27 Луцький національний університет; розділ деревообробки. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%BF/other/lekcziya_4.pdf (дата звернення 20.03.2025).
- 28 Історія виникнення деревини як конструкційного матеріалу. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01002yqe-1607.docx.html> (дата звернення 20.04.2025).
- 29 Технологія обробки матеріалів. Інкрустація. URL: <https://stud.com.ua/158045/tehnika/inkrustatsiya> (дата звернення 20.04.2025).
- 30 Художня обробка деревини: інструменти, приладдя, матеріали, техніки. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/11265/> (дата звернення 20.03.2025).

ДОДАТОК А
(довідковий)

РОБОТИ ВИКОНАНІ В ТЕХНІЦІ ІНКРУСТАЦІЇ

Рисунок А.1 – Грошова звага з візантійською монограмою

Рисунок А.2 – Шкатулка в техніці інкрустації

ДОДАТОК Б
(довідковий)

РОБОТИ В ТЕХНІЦІ ГЕОМЕТРИЧНОГО РІЗЬБЛЕННЯ

Рисунок Б.1 – Геометричне різьблення

ДОДАТОК В
(довідковий)

СУЧАСНЕ ЗОБРАЖЕННЯ ЗНАКУ ІНЬ ТА ЯН

Рисунок В.1 – Рибки Інь та Ян

ДОДАТОК Г
(обов'язковий)

ФІНАЛЬНИЙ ЕСКІЗ ТВОРУ «ДЕНЬ І НІЧ»

Рисунок Г.1 – Ескіз твору «День і ніч»

ДОДАТОК Д (обов'язковий)

ПОСТЕР ДО НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ «ДЕНЬ І НІЧ»

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ
«НАСТІННА ІНСТАЛЯЦІЯ «ДЕНЬ І НІЧ» К ТЕХНІКАХ ІНКРУСТАЦІЇ
ТА ГЕОМЕТРИЧНОГО РІЗЬБЛЕННЯ»**

ДЖЕРЕЛА НАТХНЕННЯ

Сонце і Місяць
(контраст в планетарній галереї)

Чорнобог і Білобог
(контраст в слов'янській міф.)

Рибки і кіт
(контраст в японській міф.)

Йін і Ян
(контраст в китайській міф.)

ПОШУК ТВОРЧОЇ ІДЕЇ

ПРОЦЕС ВИКОНАННЯ

ГРАФІЧНА ПОДАЧА

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ

ЗДОБУВАЧ:
Ст. гр ДМ-21-1 Дар'я ДМИТРИШИНА
ОПП «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво та реставрація»

КЕРІВНИК:
Сергій ДУБОВИК
Старший викладач
Гуманітарно-педагогічний
факультет

АНОТАЦІЯ:
Кваліфікаційна робота виконана з урахуванням поєднання традиційних народних технік художньої обробки деревини – інкрустації та геометричного різьблення. Ідея інсталяції полягає у символічному відображенні циклічності часу контрасту і гармонії між світлом і темрявою, активністю й спокоєм, які втілюються в образах Дня і Ночі.

Рисунок Д.1 – Постер до роботи «День і ніч»

ДОДАТОК Е
(обов'язковий)

ВИКОНАНА НАСТІННА ІНСТАЛЯЦІЯ «ДЕНЬ І НІЧ»

Рисунок Е.1 – Виконана настінна інсталяція «День і ніч» в техніках інкрустації та геометричного різьблення